

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG"

KOM(2011) 594 slutlig

(2012/C 181/11)

Föredragande: **Stefano PALMIERI**

Den 19 oktober 2011 beslutade rådet att i enlighet med artikel 113 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

"Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG"

COM(2011) 594 final.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 7 mars 2012.

Vid sin 479:e plenarsession den 28–29 mars 2012 (sammanträdet den 29 mars) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 164 röster för, 73 röster emot och 12 nedlagda röster.

1. Sammanfattning och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar, i likhet med Europaparlamentet ⁽¹⁾, Europeiska kommissionens förslag om införande av en skatt på finansiella transaktioner, i linje med EESK:s ståndpunkt i tidigare yttranden ⁽²⁾.

1.2 Redan i ett föregående yttrande ⁽³⁾ visade EESK på vikten av att gå mot ett säkerställande av finansiell självständighet för Europeiska unionen, en tanke som går tillbaka till artikel 201 i Romfördraget. I det sammanhanget kan skatten på finansiella transaktioner, enligt EESK, utgöra en av de bärande delarna i ett nytt system för unionens egna resurser, eftersom det är ett instrument som kan säkerställa den nödvändiga finansiella självständigheten inom budgetramen 2014–2020.

1.3 EESK vill åter peka på behovet av att uppnå en global tillämpning av skatten på finansiella transaktioner, och det bästa sättet att uppnå detta resultat kan vara att införa skatten i EU, vilket redan framförts i yttrandet av den 15 juli 2010 (se fotnot 2). EESK ställer sig bakom kommissionsledamot Algirdas Šemetas och parlamentets ståndpunkt att EU på samma sätt

som på andra politikområden av global karaktär (t.ex. klimatförändringarna) kan och bör spela en betydelsefull roll genom att tjäna som föredöme i denna fråga ⁽⁴⁾. EESK anser emellertid att man måste anstränga sig till det yttersta för att införandet av en sådan skatt ska ske på global nivå.

1.3.1 Det är mot den bakgrunden man ska se brevet från finansministrarna i nio av unionens medlemsstater (Tyskland, Frankrike, Italien, Österrike, Belgien, Finland, Grekland, Portugal och Spanien) till det danska ordförandeskapet för EU där de välkomnar ordförandeskapets beslut att påskynda analysen och förhandlingarna när det gäller skatten på finansiella transaktioner.

1.4 Kommittén anser att skatten på finansiella transaktioner utgör en del av en större process som kommissionen har inlett genom översynen av de viktigaste direktiven om marknader för finansiella instrument (COM(2011) 656 final och COM(2011) 652 final) i syfte att öka dessa marknaders öppenhet, effektivitet och ändamålsenlighet. EESK anser också, vilket redan har betonats i ett tidigare yttrande, att en lämplig reglering och tillsyn bör säkerställa stabilitet och effektivitet inom finanssektorn och därmed en begränsning av överdrivet risktagande samt skapandet av rätt incitament för den finansiella sektorns institutioner.

1.5 För att neutralisera eller åtminstone minimera risken för utflyttning av den finansiella verksamheten tycks det lämpligt att knyta hemvistprincipen (eller territorialitetsprincipen), som kommissionen föreslår, till utfärdandeprincipen, som förts

⁽¹⁾ Europaparlamentet "stöder införandet av en avgift på finanstransaktioner, vilken skulle förbättra marknadens funktionssätt genom att minska spekulatör och bidra till att finansiera globala kollektiva nyttigheter samt minska de offentliga underskotten". Europaparlamentets resolution om innovativ finansiering på global nivå och på EU-nivå. 2010/2105 (INI). Texten antagen den 8 mars 2011.

⁽²⁾ EESK:s yttrande på eget initiativ om "Skatt på finansiella transaktioner", antagen den 15 juli 2011 (EUT C 44, 11.2.2011, s. 81). EESK:s yttrande om "Beskattnings av finanssektorn" (COM(2010) 549 final), antagen den 15 juni 2011 (EUT C 248/11, 25.08.2011, s. 64).

⁽³⁾ EESK:s yttrande om "Översyn av EU:s budget" (EUT C 248, 25.8.2011, s. 75).

⁽⁴⁾ Algirdas Šemeta, 17.2.2012, "Samordning av beskattningen inom EU och finanssektorn". EU-kommissionär med ansvar för skatter och tullar, revision och bedrägeribekämpning. Speech/12/109. London.

Europaparlamentets resolution om innovativ finansiering på global nivå och på EU-nivå (P7_TA-PROV(2011)0080).

fram av Europaparlamentet. Enligt den senare principen ska beskattningen tillämpas (som stämpelskatt) på transaktioner som rör värdepapper som utfärdats av juridiska personer som är registrerade i EU, och innebära att avtalen om att köpa eller sälja ett instrument ska anses vara ogiltiga om skatten inte betalas ⁽⁵⁾.

1.6 EESK anser att skatten på finansiella transaktioner skulle göra det möjligt att säkerställa ett rättvisare bidrag från finanssektorn till EU:s offentliga budget och till medlemsstaternas budgetar.

1.7 EESK ser positivt på att skatten på finansiella transaktioner kan göra det möjligt att ändra praxis bland finansaktörerna och minska höfrekvens-/låglatenshandeln (*high frequency and low latency trading*). Dessa operationer är rent spekulativa, skapar instabilitet på finansmarknaden och har ingen koppling till realekonomins normala funktion. Med skatten på finansiella transaktioner blir det alltså möjligt att stabilisera finansmarknaderna, eftersom fördelarna blir större när det gäller finansiella placeringar på medellång och lång sikt riktade till företagen.

1.7.1 EESK anser att den lägre hastighet i de högspekulativa transaktionerna som införandet av skatten på finansiella transaktioner skulle leda till, skulle vara en relevant stabiliserande faktor för värdefluktuationerna på finansmarknaderna som skulle ge företagen i realekonomin stabilare finansieringsscenarier för sina egna investeringar ⁽⁶⁾.

1.8 EESK anser att en av de viktigaste effekterna av införandet av skatten på finansiella transaktioner skulle kunna vara en förbättring av situationen i fråga om statsskulden. Statspapperskriserna blir större under perioder av stor finansiell instabilitet. De ökade inkomsterna från en skatt på finansiella transaktioner kommer att bidra till skattepolitisk stabilisering som kommer att minska behovet av ökad skuldsättning. Det ger en direkt effekt genom de resurser som går till medlemsstaterna, och en indirekt effekt genom de resurser som går till EU-budgeten som ersättning för medlemsstaternas bidrag.

1.9 EESK konstaterar att skatten på finansiella transaktioner genom att bidra till den skattemässiga harmoniseringen skulle säkerställa god funktion på inre marknaden och därmed göra det möjligt att undvika snedvridningar på ett område där hittills minst tio EU-medlemsstater redan har infört olika typer av skatter på finansiella transaktioner.

1.10 Kommittén vill understryka behovet av att hantera de negativa makroekonomiska och mikroekonomiska konsekvenserna av den rättsliga tillämpningen av skatten på finansiella

transaktioner med försiktighet, i syfte att neutralisera eller åtminstone minska riskerna och de tillhörande kostnaderna. Av det skälet anser EESK att man för att kompensera de största eventuella negativa effekterna på realekonomin av tillämpningen av skatten på finansiella transaktioner bör utvärdera införandet av adekvata kompensationsmekanismer.

1.10.1 Kommittén anser att övervakningen och den därmed sammanhängande utvärderingen av följderna av skatten på finansiella transaktioner bör ske årligen – i form av en rapport till Europaparlamentet och rådet – och inte tre år efter införandet av skatten på finansiella transaktioner ⁽⁷⁾.

1.11 Kommittén anser att konsekvenserna av införandet av skatten på finansiella transaktioner bör utvärderas med beaktande av dels effekterna i fråga om minskad BNP på lång sikt (i linje med kommissionens konsekvensbedömning), dels de sammanlagda effekterna av dess bidrag med avseende på: i) mer välfungerande finansmarknader som en följd av att de stabiliseras, ii) en överflyttning av investeringar till realekonomin, iii) en regleringspolitik som kan förbättra effektiviteten, ändamålsenligheten och öppenheten i de europeiska finansmarknaderna, iv) en finanspolitisk konsolidering för medlemsstaterna genom ökad tillgång till resurser, v) hushållens besparingar och investeringar. De sammanlagda effekterna skulle, enligt färsk bedömningar, kunna ge upphov till en ökning av BNP på lång sikt med 0,25 % ⁽⁸⁾.

1.12 EESK har vissa reservationer när det gäller den konsekvensbedömning av tillämpningen av skatten på finansiella transaktioner som åtföljer kommissionens förslag. Vi anser att den inte beaktar en rad effekter (varav några behandlas i detta yttrande), vilket innebär en risk för att den övergripande bedömningen av förslaget försvagas. Av det skälet uppmanar EESK kommissionen att snarast möjligt genomföra en kompletterande och mer ingående utvärdering.

1.13 Kommittén ställer sig bakom kommissionens förslag om en skatt på finansiella transaktioner i stället för en skatt på finansiell verksamhet, eftersom den senare, som visserligen skulle kunna reglera de distributiva aspekterna bättre (på grund av den bättre korrelationen med inkomsterna från finansverksamheten), medför en större risk för att kostnaden läggs över på konsumenterna och företag, med små stabiliseringseffekter på finansmarknaderna.

1.14 Kommittén vill erinra om att andelen EU-medborgare (enligt intervjuer i Eurobarometern) som stöder införandet av en skatt på finansiella transaktioner sedan hösten 2010 ligger stadigt över 60 %. Hösten 2010: 61 %; våren 2011: 65 %; hösten 2011: 64 % ⁽⁹⁾. Av det skälet skulle en skatt på finansiella transaktioner kunna utgöra ett första viktigt steg för att få finanssektorn att arbeta med att återfå förtroendet bland EU-medborgarna.

⁽⁵⁾ Europaparlamentet, förslag till betänkande om förslaget till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG. Föredragande: Anni Podimata (10.2.2012).

⁽⁶⁾ Schulmeister, S., 2011, Implementation of a General Financial Transaction Tax. Austrian Institute of Economic Research. Beställd av Federal Chamber of Labour.
Griffith-Jones, S., Persaud, A., 2012, Financial Transaction Taxes, <http://www.europarl.europa.eu/document/activities/cont/201202/20120208ATT37596/20120208ATT37596EN.pdf>.

⁽⁷⁾ Tre år är den period som anges i kommissionens konsekvensanalys (SEK(2011) 1103 final).

⁽⁸⁾ Griffith-Jones, S., Persaud, A., 2012, Op.cit.

⁽⁹⁾ Europeiska kommissionen, 2011, Eurobarometer 76 – Public opinion in the European Union - First Results ("Den allmänna opinionen i Europeiska unionen – de första resultaten"). Undersökningsperiod: november 2011. Offentliggörande: december 2011.

1.15 EESK åtar sig, som rådgivande organ till kommissionen, Europaparlamentet och rådet, att bedriva en fortlöpande övervakning av förfarandet med att genomföra kommissionens förslag om införande av en skatt på finansiella transaktioner.

2. Kommissionens förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner

2.1 Europeiska kommissionen har sedan 2009 vid G20:s möten (Pittsburgh, Toronto, Cannes) drivit kravet på en skatt på finansiella transaktioner på global nivå. I linje med detta offentliggjorde kommissionen den 7 oktober 2010 ett meddelande om beskattning av finanssektorn (COM(2010) 549 final).

2.2 Nu föreslår kommissionen åter en skatt på finansiella transaktioner, inom en mer systematisk ram. Förslaget ingår i den nya fleråriga budgetplanen 2014–2020 som kommissionen har presenterat i syfte att genom ett mer hållbart system för egna resurser säkerställa större finansiell självständighet i EU:s fleråriga budget ⁽¹⁰⁾.

2.3 Skattens tillämpning inriktas på finansiella transaktioner som utförs av finansinstitut, med undantag av transaktioner som är relevanta för privatpersoner och företag (t.ex. ingående av försäkringskontrakt, hypotekslån, konsumentkrediter eller betalningstjänster), transaktioner på primärmarknaderna (utom emission och inlösen av aktier och andelar i företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) och alternativa investeringsfonder (AIF-fonder)) samt valutaspotttransaktioner (inte valutaderivat).

2.4 De aktörer som ska betala skatt på finansiella transaktioner är de finansinstitut som "agerar som en part i en finansiell transaktion, antingen för egen räkning eller för andra persons räkning eller som agerar i namn av en part i transaktionen". Finansiella transaktioner med Europeiska centralbanken (ECB) och nationella centralbanker ingår inte i skattens tillämpningsområde. Centrala motparter, värdepapperscentraler och internationella värdepapperscentraler, samt den europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, betraktas inte som finansinstitut, eftersom de utför funktioner som inte i sig anses utgöra handel.

2.5 För att motverka den uppenbara risken för utflyttning av den finansiella verksamheten tillämpas hemvistprincipen (eller territorialitetsprincipen), som innebär beskattning i den medlemsstat där de finansiella aktörerna är etablerade, oberoende av var transaktionerna äger rum. Transaktionen ska beskattas om minst ett av finansinstituten i transaktionen är etablerat i EU.

⁽¹⁰⁾ Förslag till rådets förordning om den fleråriga budgetramen för 2014–2020 (COM(2011) 398 final), som innebär ett införlivande i lagstiftningen av meddelandet från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: En budget för Europa 2020, av den 29 juni 2011 (COM(2011) 500 final).

2.5.1 Enligt artikel 3 i direktivet ska ett finansinstitut anses vara etablerat på en medlemsstats territorium om något av följande villkor är uppfyllt:

— Det är auktoriserat av den medlemsstatens myndigheter att agera som ett finansinstitut i fråga om de transaktioner som omfattas av auktorisationen.

— Det har sitt säte i den medlemsstaten.

— Det har sin stadigvarande adress eller är stadigvarande beläget i den medlemsstaten.

— Det har en filial i den medlemsstaten.

— Det är en part, som agerar antingen för egen räkning eller för en annan persons räkning eller i namn av en part i transaktionen, i en finansiell transaktion med ett annat finansinstitut som är etablerat i den medlemsstaten, eller med en part som är etablerad på den medlemsstatens territorium och som inte är ett finansinstitut ⁽¹¹⁾.

2.6 Skatten ska bli utkrävbar för respektive finansiell transaktion vid den tidpunkt då den äger rum. Med tanke på transaktionernas skilda karaktär föreskrivs två olika beskattningsunderlag. Det första tillämpas för andra transaktioner än derivatavtal, och beskattningsunderlaget ska motsvara den ersättning som en aktör betalar eller ska betala till en tredje part. Om ersättningen är lägre än marknadspriset eller inte har fastställts ska skattebasen beräknas på marknadspriset. Det andra rör finansiella transaktioner som är relaterade till derivatavtal. Beskattningsunderlaget ska här utgöras av derivatavtalets nominella belopp vid tidpunkten för den finansiella transaktionen.

2.6.1 De minimiskattesatser som medlemsstaterna ska tillämpa på beskattningsunderlaget är följande:

i) 0,1 % för finansiella transaktioner som inte är relaterade till derivatavtal.

ii) 0,01 % för finansiella transaktioner som är relaterade till derivatavtal.

Medlemsstaterna ska tillämpa samma skattesats på samtliga finansiella transaktioner som ingår i en och samma kategori. Medlemsstaterna är dock fria att tillämpa skattesatser som är högre än minimiskattesatserna.

2.7 Betalningsskyldig för skatten är varje finansinstitut som är part i transaktionen och agerar antingen för egen räkning eller för en annan persons räkning, som agerar i namn av en

⁽¹¹⁾ När flera av villkoren i punkt 1 är uppfyllda ska det första villkor som uppfylls från början av förteckningen anses vara relevant för fastställande av etableringsmedlemsstaten.

part i transaktionen, eller när transaktionen har utförts för finansinstitutets räkning. Alla parter i en transaktion ska vara solidariskt betalningsskyldiga på vissa villkor. Medlemsstaterna får dessutom friheten att föreskriva eventuella andra personer som ska vara betalningsskyldiga för skatten, liksom skyldigheter i fråga om registrering, redovisning och rapportering samt andra skyldigheter som säkerställer att skatten verkligen betalas.

2.8 När det gäller finansiella transaktioner som utförs på elektronisk väg bör skatten betalas vid den tidpunkt då den blir utkrävbar, i övriga fall föreskrivs en tidsgräns på högst tre arbetsdagar.

2.9 Medlemsstaterna ska anta bestämmelser för att förebygga skatteundandragande, skatteflykt och missbruk. I det sammanhanget kan kommissionen anta delegerade akter efter samråd med rådet.

2.10 Införandet av en skatt på finansiella transaktioner innebär att medlemsstaterna inte får behålla eller införa några andra skatter på finansiella transaktioner.

2.11 Mot bakgrund av kommissionens förslag skulle antagandet av en gemensam minimiskatt, som enligt planerna skulle träda i kraft den 1 januari 2014, göra det möjligt att harmonisera de initiativ om skatt på finansiella transaktioner som redan genomförts i medlemsstaterna i syfte att se till att inre marknaden fungerar korrekt.

2.12 Valet av en skatt på finansiella transaktioner gjordes efter en konsekvensbedömning där man också granskade skatt på finansiell verksamhet som möjligt alternativ, varvid skatten på finansiella transaktioner ansågs vara att föredra. På grundval av denna konsekvensbedömning beräknades att inkomsterna från en skatt på finansiella transaktioner årligen skulle uppgå till 57 miljarder euro (37 miljarder till EU-budgeten, resterande 20 miljarder till de enskilda medlemsstaternas budgetar) ⁽¹²⁾.

2.13 Kommissionen ska regelbundet lägga fram en rapport för rådet om tillämpningen av direktivet, med eventuella förslag till ändring. Den första rapporten ska överlämnas den 31 december 2016. Därefter ska rapporter lämnas in vart femte år.

3. Allmänna kommentarer

3.1 I föreliggande yttrande har EESK för avsikt att ge en bedömning av kommissionens förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner (COM(2011) 594 final) ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Europeiska kommissionen, Bryssel, den 28 september 2011, SEK(2011) 1103 slutlig: Arbetsdokument från kommissionens avdelningar sammanfattning av konsekvensanalysen: Följedokument till förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG.

⁽¹³⁾ Förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och ändring av direktiv 2008/7/EG, (COM(2011) 594 final).

3.2 Detta yttrande är en uppföljning av initiativytttrandet om "Skatt på finansiella transaktioner" av den 15 juli 2010, och yttrandet av den 15 juni 2011 (se fotnot 2) om meddelandet om "Beskattning av finanssektorn" (COM(2010) 549 final).

3.3 Förslaget till skatt på finansiella transaktioner bygger på konstaterandet att finansmarknaderna som en följd av utvecklingen på IKT-området under de senaste 20 åren har upplevt en exponentiell ökning av antalet finansiella transaktioner och av volatiliteten i berörda priser, vilket har destabiliserat världsekonomin ⁽¹⁴⁾.

3.3.1 Finansmarknaderna, som förr var "instrument" för att finna ekonomiska resurser åt realekonomin, har successivt fått en central roll som "ändamål", och undergräver i praktiken realekonomin. Mot den bakgrunden anser EESK att dessa marknader bör underställas mekanismer som gör det möjligt att säkerställa ändamålsenlighet (genom att marknaderna regleras) och effektivitet (genom öppenhet), så att de bidrar på ett rättvist sätt – som övriga produktionsfaktorer – till unionens och medlemsstaternas budgetar ⁽¹⁵⁾.

3.3.2 Kommittén upprepar att den aktuella krisen är följden av en finanskris som inleddes under 2007 och spred sig till realekonomin från 2008 ⁽¹⁶⁾, och anser att den sektor som i stor utsträckning är ansvarig för krisen – finanssektorn – bör uppmanas att bidra på ett rättvist sätt till att krisen övervinns. Hittills har åtagandena för att stödja finanssektorn (med finansiering och garantier) kostat EU:s medlemsstater 4 600 miljarder euro, dvs. 39 % av EU:s BNP för 2009. Detta bidrag har allvarligt förvärrat de offentliga finanserna i några av EU:s medlemsstater, vilket utlöst en farlig kris i euroområdet ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁴⁾ Valutatransaktionerna är minst 70 gånger större än handeln med varor och tjänster på global nivå. År 2006 var handeln på derivatmarknaderna i Europa 84 gånger större än BNP, medan handeln på spotmarknaden (köp eller försäljning av valuta eller ekonomiska värden med avtal för omedelbar leverans, *on the spot*) bara var 12 gånger större än EU:s nominella BNP.

Schulmeister, S., Schratzenstaller, M., Picek, O., 2008, *A General Financial Transaction Tax – Motives, Revenues, Feasibility and Effects*, Austrian Institute of Economic Research, studien beställd av Ecosocial Forum Austria, medfinansierad av Federal Ministry of Finance och Federal Ministry of Economics and Labour, mars 2008.

⁽¹⁵⁾ Haug, J., Lamassoure, A., Verhofstadt, G., Gros, D., De Grauwe, P., Ricard-Nihoul, G., Rubio, E., 2011, *Europe for Growth – For a Radical Change in Financing the EU*.

de Larosière-gruppens rapport – EUT C 318, 23.12.2009.

Europaparlamentets betänkande av den 15 juni 2011 om den finansiella, ekonomiska och sociala krisen: Rekommendationer om åtgärder och initiativ (2010/2242(INI)), föredragande: Pervenche Berès.

Europaparlamentets resolution av den 8 mars 2010 om skatt på finansiella transaktioner (2009/2750 (RSP)).

Europaparlamentets resolution av den 8 mars 2011 om innovativ finansiering på global nivå och på EU-nivå (2010/2105(INI)), föredragande: Anni Podimata.

⁽¹⁶⁾ EESK:s yttrande om "Meddelande från kommissionen om förstärkt samordning av den ekonomiska politiken för stabilitet, tillväxt och nya arbetstillfällen" (EUT C 107, 6.4.2011).

⁽¹⁷⁾ Europeiska kommissionen, Bryssel, den 28 september 2011, SEK(2011) 1103 slutlig: Arbetsdokument från kommissionens avdelningar sammanfattning av konsekvensanalysen: Följedokument till förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG.

3.4 Mot den bakgrunden utgör förslaget om skatt på finansiella transaktioner en del av kommissionens arbete med att granska de viktigaste direktiven om värdepappersmarknaderna i syfte att säkra bättre reglering och öppenhet på finansmarknaderna ⁽¹⁸⁾, vilket EESK efterlyst ett flertal gånger.

3.5 EESK har redan flera gånger i olika yttranden uttalat sig positivt om införandet av en skatt på finansiella transaktioner, t.ex. i yttrandena av den 15 juli 2010 (se fotnot 2) och den 15 juni 2011 (se fotnot 2).

3.5.1 Kommittén anser att kommissionens förslag COM(2011) 594 final innehåller ett europeiskt system för införandet av en skatt på finansiella transaktioner som i stora drag överensstämmer med de förslag som behandlats i de två tidigare yttrandena.

3.6 EESK erkänner giltigheten i de huvudsakliga skäl som ligger bakom kommissionens förslag om en skatt på finansiella transaktioner på EU-nivå:

- Öka skatteuttaget på finansverksamheten för att få ett rättvisare bidrag från finanssektorn till EU:s offentliga budget och till medlemsstaternas budgetar.
- Ändra praxis bland finansaktörerna genom att minska högfrekvens-/låglatenshandeln (*high frequency and low latency trading*).
- Harmonisera skatten på finansiella transaktioner i enskilda medlemsstater genom fastställandet av två minimiskattesatser (0,1 % för obligationer och aktier, 0,01 % för derivatprodukter).

3.6.1 När det gäller bidraget till unionens och medlemsstaternas budgetar kräver den ekonomiska krisen och den senaste tidens statsskuldskriser en politik som kan få fart på den ekonomiska utvecklingen mot bakgrund av allt större begränsningar i fråga om offentliga budgetmedel. En skatt på finansiella transaktioner som bidrar till det nya systemet för Europeiska unionens egna medel skulle göra det möjligt att avsevärt minska medlemsstaternas bidrag, vilket skulle åstadkomma en sanering av de nationella budgetarna. Kommissionen har beräknat att de nya egna medlen år 2020 skulle kunna uppgå till ca hälften av EU-budgeten, och medlemsstaternas bidrag beräknat på bruttonationalinkomsten skulle kunna minska till en tredjedel i förhållande till i dag, då denna utgör tre fjärdedelar av EU:s budget.

⁽¹⁸⁾ Bryssel den 20 oktober 2011, COM(2011) 656 final: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om marknader för finansiella instrument och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG.
Bryssel den 20 oktober 2011, COM(2011) 652 final: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning [EMIR] om OTC-derivat, centrala motparter och transaktionsregister.

3.6.1.1 Som nämnts tidigare skulle en skatt på finansiella transaktioner också behövas av rättviseskäl. Finanssystemet har genom att finansiella tjänster undantagits från mervärdesskatt under de senaste åren dragit nytta av lägre beskattning motsvarande en skattefördel på ca 18 miljarder euro årligen.

3.6.1.2 Mot den bakgrunden har EESK redan uttalat sig positivt för kommissionens förslag att ändra skattesystemet så att finanssektorn lämnar ett större bidrag. EESK anser här att kommissionens förslag går i rätt riktning.

3.6.2 När det gäller möjligheterna att med en skatt på finansiella transaktioner minska mängden finansiella transaktioner med hög risk och hög volatilitet bör man närmare granska den kategori av finansiella transaktioner som skulle drabbas hårdast av förslaget. Högfrekvens-/låglatenshandel (*high frequency and low latency trading*) utförs med hjälp av mycket avancerad informationsteknik som använder komplexa matematiska algoritmer som på bråkdelen av en sekund kan analysera marknadsuppgifter och genomföra lämpliga åtgärdsstrategier på finansmarknaderna (mängd, pris, tidpunkt, uppgift om var handlarna befinner sig, köp-/säljorder) och därmed minska latenstiden (mätt i mikrosekunder – miljondelar av sekunder). Med sådana åtgärder kan operatörerna reagera "i förtid" på marknaderna och genomföra köp och försäljningar som avslutas inom loppet av några tiondels sekunder. För denna typ av transaktioner har man börjat använda benämningen "datoriserad insiderhandel" ⁽¹⁹⁾.

3.6.2.1 Denna typ av transaktioner utgör på EU:s finansmarknader mellan 13 % och 40 % av handeln. I USA beräknas andelen högfrekvenshandel på bara fyra år (från 2004 till 2009) ha gått från 30 % till 70 % ⁽²⁰⁾.

3.6.2.2 Dessa operationer återspeglar transaktioner som är helt avskilda från realekonomins normala funktion, och de kan bl.a. dränera hela det ekonomiska systemet på likviditet och på så vis försvaga systemets motståndskraft, dvs. systemets förmåga att stå emot påfrestningar i kritiska skeden ⁽²¹⁾.

3.6.2.3 Tillämpningen av en skatt på finansiella transaktioner skulle – till följd av de ökade transaktionskostnaderna – få en negativ inverkan på högfrekvenshandeln på grund av skattens

⁽¹⁹⁾ Schulmeister, S., 2011, Op.cit.
The New York Times, 23/7/2011, *Stock Traders Find Speed Pays*, in *Milliseconds*. Duhigg, C.

⁽²⁰⁾ Europeiska kommissionen, 20 oktober 2010, offentligt samråd på temat: *Review of the Markets in Financial Instrument Directive (MiFID)* ("Översynen av direktivet om marknader för finansiella instrument (MiFID-direktivet)", GD Inre marknaden och tjänster.
Europeiska kommissionen, 20 oktober 2010, SEC(2011) 1226 final, arbetsdokument från kommissionens avdelningar. *Impact Assessment Accompanying the document Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Markets in financial instruments [Recast] and the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on Markets in financial instruments*.
Austrian Institute of Economic Research, 2011, op. cit.

⁽²¹⁾ Persaud, A., 14 oktober 2011, *La Tobin Tax?* Se (www.lavoce.info).

kumulativa effekt. Minskad högfrekvenshandel skulle gynna finansinstitutens traditionella kreditförmedlingsverksamhet, med otvivelaktiga fördelar för de aktörer (t.ex. små och medelstora företag) som nu upplever en allvarlig likviditetskris.

3.6.2.4 De redan befintliga systemen för beskattning av finansiella transaktioner har visat en förmåga att minska handeln och prisvolatiliteten när det gäller värdepapper, vilket har minskat riskpremien. Det är därför rimligt att tro att införandet av en skatt på finansiella transaktioner på EU-nivå skulle innebära ett avsevärt fall för denna typ av "improduktiva" transaktioner.

3.6.3 I fråga om målet om skattemässig harmonisering har i dagsläget tio EU-medlemsstater redan infört olika former av skatt på finansiella transaktioner (Belgien, Cypern, Frankrike, Finland, Grekland, Irland, Italien, Rumänien, Polen och Storbritannien). Dessa länder skulle uppmanas att anpassa sina nationella bestämmelser till EU:s (bl.a. vad gäller minimiskattesatserna och beskattningsunderlaget). Mot bakgrund av målet om en välfungerande inre marknad skulle införandet av en skatt på finansiella transaktioner ge möjlighet att gynna effektivare finansmarknader och undvika snedvridningar orsakade av finansiella bestämmelser som fastställts unilateralt av medlemsstaterna.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Kommissionen har utfört en konsekvensanalys av skatten på finansiella transaktioner med avseende på den långsiktiga effekten på bruttonationalprodukten (BNP), som beräknas uppgå till mellan - 0,17 % (med en skattesats på 0,01 %) och - 1,76 % (med en skattesats på 0,1 %) inom ramen för ett mycket mörkt scenario som inte beaktar några "lindrande" effekter, t.ex. exkludering av primärmarknaden eller transaktioner som berör minst en aktör som inte är ett finansinstitut och effekterna på andra makroekonomiska variabler. Om man också beaktar "lindrande" effekter, skulle den maximala effekten på BNP gå från - 1,76 % till -0,53 %. Påverkan på sysselsättningen kommer enligt beräkningarna att beräknas uppgå till mellan - 0,03 % (med en skattesats på 0,01 %) och - 0,20 % (med en skattesats på 0,1 %).

4.2 Om man till de långsiktiga BNP-effekterna av införandet av skatten på finansiella transaktioner också lägger effekterna av mer välfungerande finansmarknader som en följd av att de stabiliseras, av en överflyttning av investeringar till realekonomin, en regleringspolitik som kan förbättra effektiviteten, ändamålsenligheten och öppenheten i de europeiska finansmarknaderna samt en finanspolitisk konsolidering för medlemsstaterna genom ökad tillgång till resurser, skulle man i verkligheten kunna fastställa en sammanlagd effekt som faktiskt är positiv för BNP. Den effekten beräknas till ca 0,25 % ⁽²²⁾.

4.3 EESK anser att den konsekvensanalys som åtföljer kommissionens förslag inte är tillräcklig, och menar därför att kommissionen bör genomföra ytterligare undersökningar för att mer ingående visa på förslagets följder.

4.3.1 EESK anser att följande aspekter bör beaktas: Några av de effekter som vi har behandlat i detta yttrande men som inte beaktats i kommissionens konsekvensanalys; några förklaringar av de hypoteser som legat till grund för konsekvensanalysen (t.ex. efterfrågeelasticiteten för de finansprodukter som omfattas av skatten på finansiella transaktioner); effekter av eventuella kostnadsöverföringar på konsumenter och företag samt effekterna av skatten på sysselsättningen i finanssektorn i EU:s medlemsstater.

4.4 EESK anser att införandet av en skatt på finansiella transaktioner bör genomföras på rätt sätt för att neutralisera eller åtminstone minimera risker och tillhörande kostnader. Bland de risker som EESK anser måste beaktas finns den eventuella överflyttningen av skatten till kreditkostnaderna för företagen och konsumenterna, en minskning av pensionsfondernas avkastning, en utlokalisering av finansiella investeringar, ökade kostnader för företagen på grund av kurssäkring (risksäkring mot råvarupris- och valutafluktuationer), effekter av skatten på vinsten för företagen i finanssektorn och på de medlemsstater där denna sektor är viktig samt effekter på ekonomin med tanke på att skatten kan komma att införas i ett ekonomiskt läge som präglas av recession.

4.5 Kommittén anser dock att dessa risker uppvägs av större möjligheter och fördelar. Skatten på finansiella transaktioner drabbar kortsiktiga investeringar, vilket kommer att leda till en ökning av efterfrågan på investeringar på medellång och lång sikt som normalt sett används för finansiering av företag och stater. Allt detta kommer att innebära bättre tillgång till likviditet på marknaderna och kommer därmed att bidra till att förbättra situationen för företag, familjer och statsskuld. Särskilt viktig kommer stabiliseringen av marknaderna för derivatprodukter att vara. Med tanke på dessa produkters natur borde det bli en avsevärd inverkan på antalet genomförda transaktioner, vilket skulle bromsa spridningen av produkter som har stort ansvar för krisen på finansmarknaderna och i världsekonomin under de senaste åren.

4.6 Den eventuella ytterligare effekten på pensionsfonderna av införandet av skatten skulle bli blygsam beroende på investeringssätt och investeringstyp. Dessutom kan en eventuell omvärdering av de typiska tillgångarna i pensionsfonderna (mindre volatila investeringar) kompensera och överstiga den eventuella minskning av avkastningen som skatten ger upphov till. EESK anser dock att man för att neutralisera eller minska effekterna på pensionsfonderna skulle kunna granska möjligheterna att sänka skattesatserna eller bevilja någon form av undantag för denna sektor.

4.7 Skattens tillämpningsområde och skattesatser fastställs med tanke på målet att minimera negativa effekter i form av utflyttning av investeringar och ekonomiska medel (till länder utanför EU). EESK har redan understrukit behovet av att beakta dessa aspekter eftersom skatten inte kommer att antas på global nivå.

⁽²²⁾ Griffith-Jones, S., Persaud, A., 2012, Op.cit.

4.7.1 När det gäller tillämpningsområdet för skatten på finansiella transaktioner innebär hemvistprincipen (eller territorialitetsprincipen) att även finansinstitut från tredjeland som är etablerade i EU omfattas av skatten, vilket innebär en bred tillämpning. Samma definition av territorialitet för finansinstituten, för att avgöra vilken medlemsstat som ska inkassera skatten, ger en god förmåga att minimera skatteflykt och skattebedrägeri.

4.7.2 För att slutligen neutralisera effekter i fråga om utflytning av finanstransaktioner stöder EESK Europaparlamentets förslag att införa en utfärdandeprincip enligt vilken skatten ska tillämpas (som stämpelskatt) på transaktioner som rör värdepapper som utfärdats av juridiska personer som är registrerade i EU ⁽²³⁾.

4.7.3 När det gäller tillämpningen av skattesatserna vill EESK erinra om att vi i ett yttrande som antogs 2010 (se fotnot 2) föreslog en enhetlig skattesats på 0,05 %, men att vi instämmer i att tillämpningen av två skattesatser – enligt kommissionens förslag – innebär att man minskar risken för utlokalisering av marknaderna och säkerställer lämpliga resurser till unionens och medlemsstaternas budgetar.

4.7.4 Kommittén vill också erinra om att skatten på finansiella transaktioner i de länder där den införts med särskild uppmärksamhet riktad mot dess förvaltning, mot beskattningsunderlaget och mot tillämpningen av skattesatserna, har gett positiva resultat i fråga om inkomster, utan att det har påverkat den ekonomiska tillväxten. Som exempel kan nämnas Sydkorea, Hong Kong, Indien, Brasilien, Taiwan och Sydafrika ⁽²⁴⁾.

4.8 Det faktum att primärmarknaden inte ingår i tillämpningsområdet för skatten minimerar skattens effekter på finansiering av realekonomins verksamhet och minskar därmed de indirekta effekter som beror på den eventuellt minskade likviditet som skatten innebär för värdepapper som hanteras av finansinstituten.

4.9 Skatten ska tillämpas också på derivatavtal på valutamarknaden, men inte på valutaspottransaktioner, vilket gör det möjligt att komma åt en god del av de spekulativa transaktioner som försiggår på valutamarknaderna ⁽²⁵⁾. Att låta

valutaspottransaktioner ingå i tillämpningsområdet för skatten skulle inte utgöra vare sig en effektiv begränsning av den fria rörligheten för kapital (med tanke på de planerade skattesatserna), eller ett brott mot de relevanta delarna av Lissabonfördraget (*Leading Group on Innovating Financing for Development*, Paris, juni 2010).

4.10 Som EESK redan noterat (yttrande antaget 2011, se fotnot 2) är inte skatten på finansiella transaktioner och skatten på finansiell verksamhet alternativa beskattningssystem. Skatten på finansiella transaktioner skulle i huvudsak drabba kortfristiga transaktioner medan skatten på finansiell verksamhet skulle påverka hela den finansiella verksamheten (alltså även handeln på primärmarknaden). Om man inför en skatt på finansiella transaktioner skulle det inte utesluta ett europeiskt system med en skatt på finansiell verksamhet, i synnerhet om syftet skulle vara att säkerställa ett "rättvist och betydande bidrag" från finanssektorn till de offentliga finanserna (yttrande från 2010, se fotnot 2) och harmoniseringen av skatteuttaget på den finansiella verksamheten för att stärka inre marknaden. Dessutom skulle tillämpningen av ett europeiskt system för beskattning av finansiella transaktioner i sig öka kravet på större enhetlighet i skattesystemet i de enskilda medlemsstaterna när det gäller den finansiella verksamheten generellt.

4.10.1 Skatten på finansiella transaktioner har progressiva fördelningseffekter, dels eftersom personer med högre inkomst i större utsträckning använder sig av finanssektorns tjänster, dels för att det inte uppstår några direkta kostnader för familjer och icke-finansiella företag eftersom deras utlånings- och upplåningsverksamhet inte omfattas av tillämpningsområdet. Dessa transaktioner drabbas bara av eventuella indirekta kostnader orsakade av den minskade likviditeten i finansinstitutens verksamhet.

4.11 Skatteuppbördssystemet är enkelt och innebär mycket låga kostnader för de transaktioner som når marknaden och, i allmänhet, för registrerade transaktioner. Detta stärker behovet av att utvidga kravet på registrering av finansiella transaktioner till att omfatta handel över disk (OTC-handel) med icke-standardiserade produkter som handlas på derivatmarknader utanför börsen, bilateralt mellan två parter.

Bryssel den 29 mars 2012

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Staffan NILSSON

⁽²³⁾ Om inte stämpelskatten betalas av avtalsparterna blir köpet ogiltigt. Europaparlamentet, förslag till betänkande om förslaget till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG. Föredragande: Anni Podimata (10.2.2012).

⁽²⁴⁾ Griffith-Jones, S., Persaud, A., 2012, Op.cit.

⁽²⁵⁾ Valutatransaktioner är just den typ av transaktioner som James Tobin hade som mål (Tobin, J., 1978, A Proposal for International Monetary Reform. Prof Tobin's Presidential Address at 1978 Conference of Eastern Economic Association. Wash. D.C., Cowles Foundation Paper – Reprinted for Eastern Economic Journal, 4(3-4) July-October 1978).

BILAGA

till Yttrandet från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Följande ändringsförslag fick mer en fjärdedel av de avgivna rösterna men avslogs under debatten:

Punkt 1.1

Lägg till en ny punkt 1.2 efter punkt 1.1:

"Kommittén hyser emellertid stor oro över de negativa effekter som en sådan skatt kan få på tillväxten och sysselsättningen, vilket även påpekas i kommissionens konsekvensbedömning. Kommittén är även oroad över risken för att dessa effekter kan komma att sträcka sig utanför finanssektorn och framför allt påverka de små och medelstora företagens samt jordbrukarnas tillgång till kapital, och att de medför ökade kostnader för låntagare och pensionssparare. Den föreslagna skatten kan även förmodas försvaga låginkomsthushållens köpkraft."

Motivering

Ges muntligt.

Detta ändringsförslag avslogs med 93 röster för, 143 röster emot och 11 nedlagda röster.

Punkt 1.10

Ändra enligt följande:

"Kommittén vill understryka behovet av att hantera de negativa makroekonomiska och mikroekonomiska konsekvenserna av den rättsliga tillämpningen av skatten på finansiella transaktioner med försiktighet, i syfte att neutralisera eller åtminstone minska riskerna och de tillhörande kostnaderna. I det avseendet är det viktigt att notera att den finansiella sektorns andel i förhållande till hela ekonomin varierar från en medlemsstat till en annan, vilket innebär att skattebördan inte kan delas lika mellan medlemsstaterna. Av det skälet anser EESK att man för att kompensera de största eventuella negativa effekterna på realekonomin av tillämpningen av skatten på finansiella transaktioner, bör utvärdera införandet av adekvata kompensationsmekanismer."

Motivering

Den finansiella sektorns ekonomiska betydelse för de enskilda ländernas samlade ekonomi varierar mellan medlemsstaterna. EESK bör uppmärksamma det i yttrandet.

Detta ändringsförslag avslogs med 86 röster för, 137 röster emot och 15 nedlagda röster.

Punkt 3.3.2

Ändra enligt följande:

"Kommittén upprepar att den aktuella krisen är följden av en finanskris som inleddes under 2007 och spred sig till realekonomin från 2008 ⁽¹⁾, och anser att den sektor som (tillsammans med politikerna) i stor utsträckning är ansvarig för krisen – finanssektorn – bör uppmanas att bidra på ett rättvist sätt till att krisen övervinns. Hittills har åtagandena för att stödja finanssektorn (med finansiering och garantier) kostat EU:s medlemsstater 4 600 miljarder euro, dvs. 39 % av EU:s BNP för 2009. Detta bidrag har allvarligt förvärrat de offentliga finanserna i några av EU:s medlemsstater, vilket utlöste en farlig kris i euroområdet ⁽²⁾."

Motivering

Man kan inte tala om ansvar för krisen utan att nämna politikerna, eftersom det är uppenbart att deras bristande ansvar under många år i avsevärd utsträckning har bidragit till krisen i många medlemsstater.

Detta ändringsförslag avslogs med 72 röster för, 154 röster emot och 15 nedlagda röster.

⁽¹⁾ EESK:s yttrande om "Meddelande från kommissionen om förstärkt samordning av den ekonomiska politiken för stabilitet, tillväxt och nya arbetstillfällen" (EUT C 107, 6.4.2011).

⁽²⁾ Europeiska kommissionen, Bryssel, den 28 september 2011, SEK(2011) 1103 slutlig: Arbetsdokument från kommissionens avdelningar sammanfattning av konsekvensanalysen: Följedokument till förslag till rådets direktiv om ett gemensamt system för en skatt på finansiella transaktioner och om ändring av direktiv 2008/7/EG.

Punkt 4.6

Ändra enligt följande:

"Den eventuella ytterligare effekten på pensionsfonderna av införandet av skatten skulle ~~bl~~ möjligen kunna betraktas som blygsam beroende på investeringssätt och investeringstyp. Dessutom kan En eventuell omvärdering av de typiska tillgångarna i pensionsfonderna (mindre volatila investeringar) kommer dock att kompensera och överstiga den eventuella minskning av avkastningen som skatten ger upphov till. Det är dock högst troligt att denna skatt kommer att leda till en minskning av de framtida pensionernas värde, vilket är särskilt betydelsefullt för arbetstagare i de medlemsstater där de finansiella resurser som samlats i pensionsfonder utgör en mycket stor del av pensionerna. EESK anser dock därför att man alla transaktioner som inbegriper överföringar (inbetalningar) av avgifter till pensionsfonderna och den slutliga utbetalningen av pensionerna helt bör befrias från denna skatt för att neutralisera eller minska effekterna på pensionsfonderna skulle kunna och att man bör granska möjligheterna att sänka skattesatserna betydligt eller bevilja någon olika former av undantag för denna sektor med avseende på andra transaktioner."

Motivering

Som framgick av den information som presenterades vid sammanträdet i studiegruppen skulle skatten kunna minska värdet av det framtida pensionskapitalet med 5 %. Det skulle inte vara moraliskt försvarbart att tvinga miljoner blivande europeiska pensionärer att minska sin normalt sett redan låga pension.

Detta ändringsförslag avslogs med 82 röster för, 142 röster emot och 19 nedlagda röster.

Punkt 4.7.3

Ändra enligt följande:

"När det gäller tillämpningen av skattesatserna vill EESK erinra om att vi i ett yttrande från 2010 (se fotnot 2) föreslog en enhetlig skattesats på 0,05 %, men att vi instämmer i att tillämpningen av två skattesatser – enligt kommissionens förslag – innebär att man minskar risken för utlokalisering av marknaderna och säkerställer lämpliga resurser till unionens och medlemsstaternas budgetar. Om denna skatt endast skulle omfatta EU-länderna och inte gälla globalt anser EESK att skattesatsen inte bör vara högre än 0,05 % med en eventuell ökning till 0,1 % (i enlighet med kommissionens förslag) först efter ett antal år och efter en detaljerad analys av de ekonomiska och sociala effekterna av en obligatorisk lösning."

Motivering

Det finns ingen anledning för EESK att ändra sin hittillsvarande ståndpunkt i fråga om ett maximivärde för skattesatsen på 0,05 %, särskilt med tanke på de mycket svårförutsägbara följderna av den föreslagna lösningen.

Detta ändringsförslag avslogs med 85 röster för, 144 röster emot och 12 nedlagda röster.
